

Отже, можна сказати, що основними видами державної служби є цивільна служба, яка ділиться на загальну і спеціальну, та мілітаризована державна служба. **Загальна цивільна служба** має на увазі здійснення загальних, традиційних, «стандартних» для всієї сфери діяльності державно-службових функцій, не відмінною галузевою специфікою (діяльність службовців в міністерствах, державних комітетах, місцевих державних адміністраціях). **Спеціальна державна служба** - це реалізація особливо встановлених в нормативних актах повноважень службовців, що займають посади в державних органах, що мають яскраво виражену галузеву компетенцію, яка накладає відбиток на практичну діяльність службовців. Спеціальна служба вимагає додаткової регламентації законами України.

Мілітаризована має такі ознаки як: професійним обов'язком цієї категорії осіб є захист життя і здоров'я людей; забезпечення безпеки громадян і встановленого порядку управління, матеріальних цінностей; охорона громадського порядку і правопорядку та інші.

На нашу думку, цивільна і мілітаризовані служби мають включати в себе різні підвиди, які об'єктивно необхідні державі і створені для реалізації спеціальних функцій і особливої внутрішньогалузевої компетенції. Що до питання видового поділу державної служби на сучасному етапі розвитку нашої держави перебуває в стані неостаточного визначення, а тому потребує більшої уваги та доопрацювання. Пропонуємо закріпити на законодавчому рівні такі види державної служби, як цивільна та мілітаризована, які б детально регулювали найважливіші питання у сфері організації та проходження державної служби.

Науковий керівник: д.ю.н., проф. Кагановська Т.Є.

Література:

1. Виконавча влада і адміністративне право / За заг. ред. В. Б. Авер'янова. - К., 2002. - С 395
2. Старилов Ю. Н. Служебное право: Учебник. — М., 1996. — С 159.
3. Ноздрачев А. Ф. Государственная служба: Учебник для подготовки государственных служащих. — М., 1999. — С. 45, 51.
4. Битяк Ю. П., Петришин О. В. Проект Закону «Про службу в органах виконавчої влади та їх апараті» // Вісник АПрН України. — Харків, 1998. - № 1. - С 150-159.
5. Виконавча влада і адміністративне право.... — С 397—398.

ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВОГО СТАТУСУ ЖІНОК У КОРОЛІВСТВІ САУДІВСЬКА АРАВІЯ

Люта Вікторія Юрївна

студент-спеціаліст юридичного факультету

Харківського національного університету

імені В.Н.Каразіна

e-mail: viktoriya.tor@mail.ru

Ключові слова: правовий статус жінки, права та обов'язки жінок, власність чоловіка, люди другого сорту, рабіння.

Саудівська Аравія є державою, в якій правовий статус жінки має багато особливостей.

З першого погляду може здатися, що у Саудівській Аравії жінка – це людина другого сорту, вона повинна бути відокремлена від сторонніх чоловіків і в побуті, і в громадських місцях. Початок свій «статева сегрегація» бере в мечетях, де жінкам заборонено молитися разом з чоловіками.

Напевно ніде в світі життя жінок не наповнено дивацтвами настільки, як у королівстві Саудівська Аравія, зазначає журналістка і правозахисниця Асма аль-Мухамед. Це люди другого сорту в своїй країні, констатує вона. У той же час чоловіки думають інакше, називаючи жінок «охоронюваними перлинами і таємними скарбами» [5, с. 54].

Історично склалося так, що з дня народження дівчинці були не раді, і батьки її всерйоз замислювалися: «утримати це на приниження чи приховати його в прахові?».

У дівчат не питали згоди при вступі в шлюб, який часто нагадував купівлю-продаж бо дівчина могла бути віддана кожному, хто заплатить за неї викуп (махр). І оскільки дружина купувалася за гроші або обмінювалася на худобу, то й дивилися на неї, звичайно, як на робочу силу. Іслам, узаконюючи полігамію, продаж наречених, видачу заміж малолітніх, вимагав від жінок повної покірності чоловіку [1, с. 133].

Вступивши у шлюб, дівчина ставала власністю чоловіка. Коран наказував чоловікам: «Ваші дружини – нива для вас, ходіть на вашу ниву, коли забажаєте...» [2, с. 37].

В свою чергу, кожен хлопчик з дитинства привчається до думки, що жінки призначені тільки для того, щоб служити чоловікам. Коли він виростає, то вже ніколи не зможе завести дружніх стосунків ні з однією з них. Чоловік, який звик бути господарем, шукає в жінці не друга і партнера, а всього лише рабіню [6, с. 12].

У столиці Саудівської Аравії всі без винятку жінки, в тому числі і європейського походження, носять довгу, до п'ят, чорну накидку – абат. Без батька, чоловіка або брата вийти на вулицю немислимо. На деяких магазинах є написи: «Тільки для чоловіків». У таких, та й в «загальних» магазинах жінок-продавиць ви не зустрінете. Вони можуть працювати лише там, куди заборонено вхід чоловікам. У громадських місцях є спеціальні відділення для чоловіків і для жінок або особливі чоловічі та жіночі дні. Така ж сама ситуація, наприклад, в університетській бібліотеці, а також в музеях і на виставках. В автобусах для жінок відгороджена третя частина салону, куди веде окремий вхід. Наприклад, щоб потрапити в ресторан з жінкою, необхідно сідати в спеціальні сімейні відсічі. У місцевому парку встановлені вечора лише для сімейного відвідування.

На східному узбережжі, на відміну від столиці, жінки відчувають себе розкутіше. Там можна зустріти іноземок з відкритим обличчям, рідше – в сукнях і навіть у джинсах.

Оскільки викладачі університетів і коледжів – чоловіки, а жінкам на заняттях необхідно відкривати обличчя, на допомогу покликана техніка. Саме для цього в університеті Ер-Ріада створена своя телестудія. Сидячі в ній викладач проводить заняття для студенток. На столі перед кожною з них – телемонітор і телефон. Якщо по ходу лекції виникає питання, дівчина піднімає слухавку і задає його викладачеві.

Звичайно, вступаючи до університету, дівчата розраховують на те, що отримані ними знання де-небудь будуть застосовані на практиці. Дійсно, працюючих жінок стає все більше. Але при суворому дотриманні однієї умови: в службовому приміщенні разом з ними не повинні знаходитися чоловіки.

Ну а жінки-лікарі чи медсестри? Чи можуть вони працювати в чоловічих відділеннях лікарень? Це питання було поставлене Володимиром Беляковим директору спеціалізованого медичного центру імені короля Фейсала в Ер-Ріаді доктору Фахд Абдель Джаббару.

– Згідно з ученням ісламу в надзвичайних ситуаціях це допустимо, - відповів він. – А хвороба якраз і є такою [2, с. 37].

В саудівському суспільстві у представниць прекрасної статі куди менше прав, ніж в інших мусульманських країнах, переконані експерти. Наприклад, в Бахреїні є навіть жінки-міністри, в той час як саудівкам, згідно місцевих порядків, не обійтися без так званого опікуна – супроводжуючого чоловіка з числа найближчих родичів. Без нього жінка не може піти навіть в супермаркет.

Більш того, в Саудівській Аравії, яка живе за суворими законами шариату, жінці без згоди найближчого родича чоловічої статі не може бути навіть зроблена хірургічна операція, вона не може отримати освіти, влаштуватися на роботу або відкрити рахунок у банку. А

фізичне покарання за непослух чоловіка або батька не засуджується, а навпаки – підтримується духовними особами країни.

Однак безправ'я не може тривати вічно: 25 вересня 2011 року король Абдулла надав жінкам виборче право. Хоча закон набуде чинності лише в 2015 році, а мешканка Саудівської Аравії зможе піти на вибори тільки в супроводі чоловіка, батька чи брата, проте для королівства це прорив.

«Ми відмовляємося від виключення жінок із суспільного життя, тому після консультацій з релігійними авторитетами ми вирішили, що жінки можуть брати участь у засіданнях ради, починаючи з наступної сесії», - проявив лібералізм король Абдулла. Також він заявив, що дозволяє жінкам голосувати на виборах і навіть висувати свої кандидатури [5, с. 54].

Королівську щедрість із захопленням прийняли нечисленні саудівські борці за права жінок. Серед них письменниця Німа Ісмаїл Навваб, яка тут же заявила, що чекала цього кроку не один десяток років.

А її соратниця, правозахисниця Ваджеха аль-Хувайдер, що назвала рішення короля гарною новиною, тут же помітила, що зупинятися на досягнутому не можна. «Настав час прибрати інші бар'єри для жінок – дозволити їм водити автомобіль або жити без обов'язкового нагляду з боку чоловіка».

Амал Салех, мешканка саудівської столиці Ер-Ріяд, зізналася американським журналістам, що в її 30 з лишнім років батько не дозволяє їй вийти заміж. За словами Салех, побоюється назвати своє повне ім'я, так як батько, дізнавшись про її скарги, може побити чи посадити її під замок, то батька не влаштовує соціальний статус наречених, то не вселяють довіри їхні батьки. Інші обранці не підходили, так як належали до іншого племені.

Брати Салех цілком підтримують волю батька, який відсіює всіх претендентів на руку дочки. «Я як кінь. Вони не відносяться до мене як до людини. Вони поводяться зі мною так, начебто я належу їм і вони повинні вирішувати, що робити з цією «річчю», - описує Салех ставлення до себе своїх найближчих родичів чоловічої статі.

Інша саудовка, молода вдова Самар Бадаві з міста Джедда, взагалі потрапила за ґрати через сварки з батьком, який не бажав, щоб вона знову вийшла заміж. Причиною для винесення суддею жорсткого вироку стало те, що Бадаві самовільно покинула рідну домівку. Регулярні побої, які вона зносила від батька, не послужили пом'якшувальною обставиною.

Хоча ще невідомо, кому не пощастило більше – Амал Салех та Самар Бадаві або 12-річній дівчинці з провінції Аль-Касім, що на сході від Ер-Ріяду: батько видав її заміж за 80-річного старого. Тоді вона наважилась вимагати розлучення [5, с. 54].

Ейфорія з приводу отримання права голосу саудівськими жінками була затьмарена іншою подією. На наступний день після заяви короля його піддана Шаїма Джастайна була засуджена до десяти ударів батоном за водіння автомобіля – Саудівська Аравія є єдиною в світі країною, де жінкам це заборонено. В інших мусульманських державах представниці прекрасної статі зазвичай можуть самостійно пересуватися за кермом і таким чином отримують хоч якусь свободу від чоловіків і можливість вести більш незалежний спосіб життя. Король Абдулла виявив великодушність: він помилював Джастайну, позбавивши її від жорстокого покарання.

Мешканки Саудівської Аравії встигли відзначитися влітку 2011 року, влаштувавши акцію протесту проти заборони на водіння.

Крім того, відеоролики, на яких жінки в паранджі керують автомобілями, з'явилися в соціальних мережах, в тому числі – популярних Facebook і Twitter. Таким чином вони знайшли одностайність, а також залучили до своєї проблеми увагу світової громадськості.

Дивно, але цих жінок підтримали навіть деякі чоловіки. В соціальних мережах цій проблемі присвячено численну кількість відеороликів.

В Саудівській Аравії з 2010 року в розробці знаходилась постанова, відповідно до якої жінкам дозволяється займатися адвокатською практикою. Однак до 2011 року ситуація так і не зрушила з мертвої точки, і тоді група активісток почала кампанію на підтримку нової ініціативи. І

тільки у 2012 році представниці прекрасної статі отримали можливість захищати клієнтів на судових засіданнях. У жовтні 2012 року Міністерство юстиції склало список жінок, які вже після 28 жовтня 2012 року зможуть приступити до виконання адвокатських обов'язків [4].

Щодо наказу короля, відповідно до якого жінкам надається право обирати, то він по суті нічого не змінить в їхньому житті, навіть тільки тому, що всі саудівці живуть в умовах диктатури, а жінки не мають ніякого доступу в політику. Це всього лише один невеликий крок до гендерної рівності [5, с. 55].

Жінка в Саудівській Аравії і по сей день знаходиться у статусі рабині чоловіка, про її участь у суспільному та політичному житті не може бути й мови. Жінки позбавлені майнових та спадкових прав, зате обов'язків у них багато.

Гість, який відвідає сьогодні Саудівську Аравію, побачить, що зовнішні ознаки колишнього соціального статусу жінки збереглися. Перше враження буде зводиться до того, що поверх чадри турист помітить навушники плеєра, мобільний телефон у руках, але все інше здасться йому незмінним [3, с. 68].

Є підстави заключити, що у Саудівській Аравії слід прилучитися до цивілізованого світу і перш за все треба вжити ефективних заходів для встановлення мінімального шлюбного віку – по досягненню дівчатами 18 років; шлюби реєструвати при вільно вираженій згоді обох молодят; домагатися скасування полігамії, а також прийняття актів про спеціальний захист жінок-матерів; розірвання шлюбу повинно здійснюватися в судовому порядку на підставі заяви одного з подружжя; держава повинна гарантувати чоловікам і жінкам рівні права на працю та освіту.

Науковий керівник: к.ю.н. Передерій О.С.

Література:

1. Азизова Ю.С. Женщины Саудовской Аравии вчера и сегодня. В кн.: Женщины Востока. / Сборник статей / Ташкент, 1977, с. 133 – 140.
2. Беляков В. Пуристане ислама: [Очерк о Саудовской Аравии] // Вокруг света. – 1990. – № 7. – С. 34 – 40.
3. Васильев А. Фейсал и Иффат. Иффат и Фейсал: Гендерная проблема в Саудовской Аравии на примере жизни королевской семьи / А. Васильев // Азия и Африка сегодня. – 2006. - № 12. – С. 62 – 72.
4. Жінкам у Саудівській Аравії дозволили ставати адвокатами [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://wcu-network.org.ua/ua/possessing-equal-rights/news/ZHnkam_u_Saudvski_Aravi_dozvolili_stavati_advokatami
5. Мечетная Н. Королевская щедрость: [права женщин в Саудовской Аравии] // Корреспондент. – 2011. - № 39. – С. 54 – 56.
6. Султана (принцесса Саудовской Аравии) Принцесса // Ровесник. – 1993. - № 1. – С. 12 – 13.

О ПУТЯХ СОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ УГОЛОВНОГО ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВА ОБ ОТВЕТСТВЕННОСТИ ЗА МОШЕННИЧЕСТВО

Мамедов Батыр

*студент – магистр юридического факультета
Харьковского национального университета
имени В.Н. Каразина*

e-mail: Khramtsovaalex@gmail.com

Ключевые слова: чужое имущество, обман, злоупотребление доверием корыстный мотив, квалификация преступлений.